

1582. 2. det. lige.

I

2

Korvutusmõte v. Christo Petrowi Domine. Domine obecundiorum salutem placuisse.

R A H V U S A R H I I V

Ajalooarhiiv

Dokumentide kasutamisleht

Fondi nr.

5269

Nimistu nr.

1

Säiliku nr.

34

Säiliku nimetus

Esmakord	Uudja nimi	Uurinud/valdi nr.	Dokumenti kasutamise eesmärk	Allkirj.
30.03.05	Kolk	967/868	puhita.	PKoll

Morpiad vastu reformatsiooni tegelate, katu-
lisen saimiliste, püümide Fabian Quadra-
tinna, Ermanni Tollesdorffi ja Antreas
Mängusele hoiyalist Ermanni priisnööri
ajalotsseest Kärimäe Maatellu maa-
kaaslastamiseks.

Morpiad Frauenbergi priinseliku astmisi
dokumentid, mõistetud läbiräätsel 205j.
Hegel (lad. n.).

Alus: 21. mai 1582
Lepitati 12. märts 1587

1881. a. 2. m. 1904.

T

Invocamus in Christo Petrum Domine. Domine obsecramus te, capite plenamente.

R A H V U S A R H I I V

Ajaloaarhiiv

Dokumentide kasutamisleht

Paedi nr.

5269

Nimistu nr.

1

säiliku nr.

34

Kuupäev

30.05.

EAA.5269.1.34

Laenutus

Dokumenti laenutuse esemete k

868 puhutab.

Allikas

kkk

H: Noora:A306

Laenutus
26.05.2021
Toivo Reitalu

1982. 2. det. Lya.

I

Korraldusmuuseumi ja Christie's Tööstusmuuseumi vaheline ühistransaktsioon, milleks põhinemaks

läbi läinud muuseumi jaoks

R A H V U S A R H I I V

Ajalooarhiiv

Dokumentide kasutamisleht

Fondi nr.

6269 Numbri nr.

1

Säiliku nr. 34

Säiliku nimetus.

Kaupliks	Ostja nimi	Ostjakaanli nr.	Dokumenti kasutamise eesmärk	Allikas
9.12.07 kall		5067 /4032 publits.		Keolu

Ecclesiastissime in Christo Patrum Domine, Domine observantissime, salutem plurimam
et vitam longevam cum humile precum mearum commendatione.

Tantum post exactis non motis itineris difficultatis labores, divinae expiante gratia, ad terram optatum,
Regem uidelicet, valui et inclematis peruvimus castodormire die hagi, postquam octoginta milia Poloniae,
minus duobus, tanto enim intervallo dictat ab Herteborga Regis civitas omnes uenit. Prouenimus
autem itinere ab motu gravi et laborioso, cum quod curas nimio plus onus, variisque rebus et
personis ultra quam copiabat gravitas erat. Cum quod viam tempore fere arenosam delcamus, et quod
a Monte Regis Regem usque et plurimum justa lata mari usque proficeretur erat. Quo factum est
ut non solum maiorem itineris positionem, sed ferme ita integrum (quod qui nobiscum fuere, ter-
labuntur) potest confidere recessus habassimus: tracti simus eam pudentiam progreendi et subsistere
nonnunquam. Et postea sedes equi, et armatis velamentis fatigatos, itinerisque laboribus abmo-
dum exhausters. Nec quidquam tamquam insomni oblitus in via erudit, praeterquam quod quidam
homo ebrini in Carantanice hospitis quatuor, propriepe quod non nomine Voi, vel Vesta dominatio
est simpliciter nomine Tu eam & compellaveram prius verbis injuriosissimis impetrare me, post
etiam ene aboriri cepit, atque huiusque hominem inservit et furiosus, nisi a rostri, partim
bleatitius, partim metu, ut qui plures eramus & concepto facinore represso fugisset. Homo iste
Ligo erat et idcirco more gentis suae superbar. Experti quoque sumus in omnibus hospitiis for-
tunis etiam luminum erga seruum. Majestatem Regis plane invictilem et maiorem quam deci-
sione potest infallibiliter. Neque enim beneficium fari diuinum et ingens, quo ear afficit
est, cognoscit, quod de diuinissima ceteraque omni. hacten lysanide, quo praecepsuerunt, cept.
in dulcem libertatem Regis potentiale vincitatis sunt: sed magis velamenti dolent homines
ingratitiam, quod non in Suecorum politi quam Polonorum imperium reverent: ac si ut uincit
motis lamentantes et saepius agant: qui et de falso non nisi horrificissime sou-
per, de Rege vero nostro abiuste et contemptuus loqui conuenerunt, nec ob aliquam causam magis
quem quod fecerint Regis in Regensem civitatem invaserint. Venerabilis Regis Regem non inuenimus
postridie enim quem nos Herteborga prefati eramus, hoc est seruante Regi, hunc discesserat. Et
discesserat quidem, ut festus, prima Maii: castorum quia in die coronacionis suae fuerat. Certe
se mox es ipso die notauit. Nostris quoque causa diuersis quam constituerat hic comuni-
tar esse prohibet. Inuenimus autem Illustrissimum et Ecclesiastissimum dominum Episcopum
Vilnensem, qui nos, postquam cum nomine Ecclesiastissime Patriitatis vestrae consolidasse-
mus, per humaniter concepit, letisque litteris nobis in haec verba respondit, habere se in
maneis a sacra Majestate Regia, ut postquam coniunctim noster nos ad loca et porto-
met Regis destinata: at quae quidea sine mora nos misiturnus esset, ubi paululum
a felicatione eliciuit quiesceret. Habitacionem quoque in orbe nobis debit sat conve-
dam et honestam. Postea vero quam ab Episcopo degressi essemus, uocauit istud ad
P. Petrum Turaram et P. Joannem Tincorium (qui duo sole e Societate Patriitorum his res-
ponsant) ac de nostro adventu eis certiores reddidit, simul quod de nobis aduenientem
sicut consuluit. Petrus hoc ei deinde ratioll, ne uox quod loca destinata prae nosteret,

quem dominus tolkeria, qui in die expidierat, abvenit: qui et venit pate pati, ut inferius
scribatur. Libet autem nominis hic de Rigeni civitate dicere. Bius autem Patres Societatis
templo in ea duc. Alteram T. facti, quod e praeceptis paucis est, palmarum et asplum.
Alteram Roniam, in quo P. veniret vicerit in lectione libatoe laetus facit, et
ei atque qui erant concionatur. Superiorum in eo moniales quatuor, omnes precepsas et
fere ducriles celestis. quee fucisque in fide catholica professione fuit constabilius et
eximia cum laude perseveravit: nec ab ea se dimoveri posse sunt, temetip a scuola frequen-
tiissima perit. Mandatis perit minis tentatae erunt. In eorum templo ego huius, tunc esse
dominum dies, & norma et conformatio habui, presentibus Rigenibus non paucis, pro templo
alio, qui me et suam regnem patientissime adserant. sed et Regis, oratione ab initio
templo, et laetare quee cum Regis morte in magnitudine conperit, in maiestate vero ultra
longe antefuisse posse. Et enim resiliens et vallo antiquaque munitione cincto ac
cognoscitur. Et una parte habet praefunctionem. Intra, fluvium navigabilem, et totale
nostra latitudo. Hoc ut res verbo dicam. Regis murus est invictus et vallo: ultima
vallo quaque securitas religionis nostra et Ceti: catholicae mura. impunita esset
Pati. Sanguis scribit huius, dum in templo T. facti presente episcopo concionatur, reli-
giosi cantu in Rigenis, latine sermone, quod tam fratre morem fecerit, inchoo a nobis
autobachum. Sed hunc finem habuit confrater gravis et deponit, ut fere omnes quodcum ab
l'ivore, tamquam pulsi ab aliquo, extiterat et templo elaborarent. Nihil in se desiderari
patiuntur Patres: et adeo immutata est haec et civitas hanc, ut parvus de ea sperari
possit fructus: quamquam hoc nihil impossibile est, qui morit etiam de capitulo
istius ex parte filios. Abriani. sed ut res. Nobis post hanc sub Vesperum venit Trinus
Sokovius, quem nomine reverentissimus Paternitatis Michae, ut debet, diligenter
salutari, qui velut laetulus est ab aliudrum vestrum. Hocque hic etiam de
curris locis, in quibus laborari coenam, nos ratione redditum. Hibi enim
aspirans Parvianum, viantalem maritimam et portu insiginem, set hec-
civam et Rigenis militares a Regis distantes, suorum et Texian
veris: domino. Autre Rumburgum et dominio Eimanno Holmerico. Et
quidam ego et dominus Thibet propriae et loca missis nostrae millemos. Et
marcus vero dignitatem Regis laurell quae Holmeriae res omnes melius concul-
cuerunt. Templo omnia per totum Cironium, quoniam cum haec posset,
discepit cur: nullis calvis, nullis vestis sacrae, nullis miticulis, nullis
alterius paramenta reperiuntur: de novo erant comparenta omnia. Missis
huius mallei est et copiosa, sit operari posse. Rigenus ergo dominus missis,

ut mihi operari in vicino suam. nihil enim illi dubio sanctorum experientur difficultatem,
sicut in rebus et corporis calculationem necessariis. sed omnia propter Christum animo sicut
fuerint suum. Et quidem quod est persona alibi quiquit est in me laboris diligencie, erudi-
tioris, vigilanter, astuti. Tamen id habent quin et item ipsum, si necessitas flagitaverit,
propter eum ut divinis potestis adjutoriis impetrant. Summe autem diligentia reverentissimum
Paternitatem vestram reverenter et omnes dignitatis aliae a vobis agnitionem exemplarum per primam occa-
sionem huc mitte. Nam illud, quod reverentissima Paternitas vestra nobis dare dignata est
vix karissima et nobis servire potest, propter locorum, ad quae nescimus, ab invicem distan-
tiam. Ni tales libri hic invocantes, facilius aere queat eorū compere net. Quod si
et cuncte huius una reverentissima P. H. carere posset, esset nobis ea cumpromissis
reverentia. Hisque quaque destitugitur. In istis consummat prope triginta
libros, ab annona caritatem, et quia diuina quae probabamus in via hacce mortali
habuimus. Relationes experientiarum transmisi Reatum. Propterea Vnde patrem. Georgio Se-
lysz et eurice pro malice, quo retro posset, debi virginis marcas. Quotiespoteret
autem, hoc est libras novem inter nos tunc quotidianae necessitatis causa ex aegro
desigimur, ita ut quaque tres libras non pareret. Si speramus Reatum. Propterea
sive de hoc contentiam. neque enim quicquid absit ab episcopis Vilniensi vel dominis
huiusmodi hancque datatur. Nihil praeterea accedit nisi quod Reatum. Propterea
sonore possem. Sed immensam sum obsecro, et omnes ut Reatum. Propterea Verba in
longiora annos feliciter suis imperante et quendam latissime, incolument. Ecclias eare
sanctae nobisque ruribus constitutis dignatio, endemque post vices basar mortalis devisionem
perpetuum et consolatorem nunc cum omnibus paratis in futura vita, quam aporem
languor dignitas. Hinc.

Nigra IIII May anno domini MDCXCV

Communiit munus feme ipsius locum

Reatum. Propterea filius in fratre

Sollicitus fore Archiepiscopum

Fabianus Quirantinus.

Lithuanum.

a tergo: Reverentissimo in Anno Patri et domino mii, dno. Martinu Cromer. De gratia
Episcopo Nariciensi. Domino et patris observantissimo.

Hoffnung Auftrag zu Trauburg. D. 25. fol. 10. 10.

1582. 22. Mai. Riga.

TK

11

Réume à Christo P̄ et domino domine obseruantissime.

Cia se proximus tertius Regiam absente Regie illi reditum, inqui recordat & Réume P. Vrā misit.
Hoc P. Atīs sult nati Veniam, Raunburgam, Holmiam et Perriam. Jam agi quatenus Hostes
religi. Hic qui natus ererat tunc eae loca debantur, religie servim. Calices, missale et
relige viribus temporum necessaria illi donat, nos tamen ite omnis excomunicamus, ut nihil
est delit. Scilicet de illis P. Atīs. - D. Fabianum Lubentium Perriam, T. Andreum
Werleburgensem Raunburgem natis. T. Hartmanum hic Regis Patris Scagii, qui
locum quem Veniam religi, Georgium Copiam relinquit. Statuimus nunc Holmiam huc,
hacelium et peregrinatio. Tunc tamen eo abeante episcopis mandatauit iste imperius,
ut et ecclesiam et reo illius disceptos et dispertos non minus a nostris que e. locis
succurrat collegimus, saltem quae supererant, ingre nostram potestem accep-
tions. Proci tamen et eo recordemur omnibus. De Pontificis controversiis nihil
habeo quod respondam Réumae P. Vrā, cum P. Atīs jen Riga discuterit. De eis
P. Atīs de libertate crederi quod quicquid velit ego nihil audiri. Quis autem
attinet dicta est, stante jen illa impura confederatione, non video? Et
me ipso quod nihil vel compescit arcta vel clavis nunc scribam, non miraber
Réumae P. Vrā, non tam prius ab his renunciatis nec Leopoliniis rei quicunq; aliis.
Facias tantum et concilia regni in Livonia pene Réumam atque Vilnensem
Locum tenetem Regiae Atīs, subsistere et cum rebus Epip pro mobile meo in eundem
iūne T. Réumae prout resulerit et occidio, et recessu postulaverit, providere:
Item praecepit curae ecclesiasticas catholicas habere commentator. Haec qui agere videt,
quid p̄m uellet. De Civitate quidem mecum il p̄m alio et per se G. Atīs locuta est.
De eae non repugnantem inserviunt, brevi nunc Leopolim est in Civitatem degulando, ut
ut ille dicam, se plenum eae facturam conclusit, communis, ab arbitrio,
cum eo consilio de quo hinc potest, ut de eae, sine que non. Testimoniis valere
cupio T. Vrā Réumam, eique archidiocesim mea obsequia prestitigiale com-
mendat. Riga 22 Maij 1582.

réume P. Vrā

e longo: Réume à Christo P̄ et domino domino
berlinio Graatto, seu q̄o ep̄o
Varmiensi etc. etc. domino
et patrois obseruantissimo.

ab aliis: sicut
T. Vrā
Jo. Solikowski.

Originalis in Riga 22 Maij 1582. fol. 109. (Angust.)

1582. 23. Iunij. Riga.

III

5

Ab immortali deo feliciter omnia Rūmāe P.V. pater.

Juniorum beneficiorum & Rūmāe P.V. in me collectorum quotidiana memoria gratiam in me omnium mejorū magisq[ue] exigit alioq[ue] in eis partem conspicit, nos etiam, ut Rūmāe P.V. animarū in processione iis, que ut ceteris tuis pertinent negotiis, rursum et in omnem probatum propriis, memorie meae cauges intereret, secundum aliam ut omnia religione orata aliò ceteris de praesertim le sole magnifice legi et practicas debemus. Quod quidam gratiam bonitatem maxime tamen arbitror, ut voluntatis vestris gratiarum beneficiorum omnia reficiat, sed etiam abeant de eisdem et beneficiis in te collatis et virtute, que anterioris nullus, oculi vero rursum, laetetur quam possit magnificissime. Quia vero ratione tale ego officii genit[us] preclaramussem: non iste alioq[ue] grandissime negotiis omniis ab aliis fusi esse. Parentibus & deo praesertim mihi concessi, quoniam ipsi hujus locis causa perfrui, corporis quidam acceptum post diuinam remissione debet, et emendavit mihi concessionem quidam noluisse tamen post diuinam ipsi quem Rūmāe P.V. visitare et conditione eccliam, in hoc locorum circuitu gratiam referam præstare unam Rūmāe P.V. invenit rursum. Anteriorum ergo omnium fere age et adiuvantibus lectitibus, quam nullam religionem nisi est virtutem aut gratiam aliquam dignitatis conseruant, tandem hincum rursum et omniisq[ue] q[ui]libet P.V. h[ab]entiam gestarum et laborum in 1582 illos Rūmāe carissimis et egregiis dominicis missis p[ro]meritoribus et ceteris sociis impetrante invenit, cuius tandem secundum tamen et ego liberaliter manu et autoritate domini elegantes diuinis coronas, sacrae gratias indigentes concavant. Tunc et ita sentiit se angustiusq[ue] vestitio et possibiliter abducatur, durum quoniam regno non habet, nisi post diuinam, ratiocinatio illud compitum, quod in Rūmāe P.V. latu[m] mundo est. Propter hanc loci quemadmodum tamen iste vitam h[ab]et, quibus coram singulariis quantam munus religiosissimum præstolite in Rūmāe P.V. rursum mes comprobare contulit: Tunc vero longius associatus, quoniam corporis concomitiorum locis positus, rursum tandem nulli tempore videtur videtur, quod propter oculis meis venerabilis illius praescientiam, qua ceteris tuis ^{miserere} potest, et excepto et contulit. H[ab]et vero aliquem sicut illius rursum videtur locum, qui quidam ut n[on] videtur abducatur excepto in ipsi Rūmāe P.V. ipso peribito multo clariorum mihi conspicere contingit. Quod quidam tunc non seu impetratio (qui cum causa omnia cum exercitu levino perfixa libenter accipit) omnissime rerum nostrarum conditione pernotat. Voluntatim Rūmāe P.V. pro gloria tuis incrementis perfectari in Cognitum iste perferimus pertinere, ubi et anno pro gloria tuis exhortatum laboramus. Tunc namque quidam Rūmāe rursum ipsi vero Riga, concilio Rūmāe 9. I. ep[iscop]i Vilnensis et h[ab]it. Poloni, ergo ad festum cum d[omi]ni petrib[us] 10. Octob[ris] festo Petri Sarge et P. fortis Vincensit: concionem subueni ipsi et p[ro]le, furent aliquando in T. fortis, intendo in monasteri templis, canticibus alioq[ue] rursum, qui temere spectaculum gethse, ut lucidiora mors uel et vicissim quem auctiua boni quis aduersus; laborer non debeat, multo minus rursum et conlacione desperatiorum. Quod et rursum prius: como[r]tionaliter: religio vero prouia regia

hunc est, ut etiam nunc et nubes et percosas et omnia prouocata, ut ianca, ut nubes nostrae, ut de ^{oblio} quidam prouocant, aliquis contulit ubi illas celas. Natura hinc esse rerum omnia, certeque qualiter rursum existit, non nos arbitrii ut libato habemus. Venerabam hinc celas eis minima prouocata ut ianca boni. Tali est ut non minorem spernem localem, quam si de multis numeris locis, cum ceteris, meritorum et nominum tali sit elegans recipitur. Sed de his celis, illat celis aliorum, miserabilis constilutio rursum nos nostros fuisse quam haec tempore et tempore iam. Quae amissio ego diuinis punitatis committi. Nam ad eam
Rigas est qui permissit et contra hancis constituta, ut puerum vulgum non est, nonne aliquis nostra tempore visceri, conuictuibus habebit illi natura, genitum relictum regnante omni exco, in hunc unius estatim. Atque que estre constellis iste sit, indebat R. S. apud h. b. tuncius; R. S. prouocat solitudo et T. tuncius Rigor, qui singulari humoris, prolate non sumus. Tuncius et T. Vigor
notris coeternis et alieni amplius in se rigrum humoris compert. Preterea feminae, eorum cibis aliqui humorum et Rigor in crastis Rigor in praesertim calidiorum plantarum. Hunc humoris
genit permissio humoris sumat, nihil tamen non a prolate estatim defluitur. Tuncus temporis Christi
tuncus celestis et eorum et processione quem format ac T. Jecobi templo et considerationem, quae
tempore remittit tuncus separantur, et per remittentem, et pro remittentem, et ex hoc consideribus habebit
sit enim omni die festo conuicione et nobis habebunt, precegiunt summa merita tam amorem
vitae male edentium abestere, irreverenti abmetitare; quem natione obirem tuncus infra
actarum et ipse die actus tempore Christi recessimus. Tuncius, qui de vina precipit, est
ipse omni supplex non organista quem solitum est hominem. Sit cum tempore
tuncius finem ne favore compellit. Puer aliis tuncius P. V. omnia. Eius et puer
in illam videtur agnoscere horum libato fuisse, puer quod tuncus P. V. felicitationi nesci
propositi deo Reatum P. V. commento.

Vulnus Rigas est T. Jecobi 22. Junii; annis 82.

participans - tuncius P. V. famulus presbyter

etiamnam - Telgatoff.

* tuncus: Natura in Christi Pabi et triis

Martini Cronero, ipso Martino;

duo, non clementi, non uno.

Leipziger Archiv zu Freiburg V. 25. fol. 60. (Original.)

Homines sine in Christo Petre et nomine, homines observant uincit, salutem cum obedientiae humili-
mamque uerum uerum devotissima contemplatione.

Tunc ante paucis dies ad Bernam P. Berna fuit scriptor meus memini literaque mea per Tiberium
nam quidam intercalorem eidem transmisit scriptor: tamen iunior mea ega Bernam P. Berna, quem
parentis loci tempore sollicet et reverenter tam obseruantie mea quietum esse hoc patitur, sed noster sub
intere episcopos vobis cogit: non solum ab uerum laudamento ut de uictoris et singulis que hic
genuntur, rebus Bernam P. Berna, temper fidelitatem certitudinem reclam, sed ut meus ipsius
quaque solitudinem, animique augorem quo nonnangrum efficer duci simus Bernam P. Berna
affatu lenium agere emuliam. Ingressus enim dicit: neque enim desimulare possem fieri in
terdum ut animum meum in his oīis aliqua verbis de cœlitis quibz exsistat: sit lumina temer
ac disturna. In iis autem litteris, quas uocatoe uidem denuo ad Bernam P. Berna
pertinentia debi, mentio a me facta est Regis fuerat qui per officiales nos nos habeb in Eboracis,
metu quodcumq; vere incipit vocis et recte quod occupati orationes et uocis confusum nocturnum
Praeconium. Nisi enim huius tam libere, quibus terminis huius noctis profluent uultus at fluctuum
usque, qui confusum nostrum Praeconium praefuerat. Sicutque terram, quam Cibas vocant, et di
strictum Praeconium pertinente Regi nostri abince uocatis. Liberi illi con uenient Capitulare uocis
per me poveri respondit, sed et Illius quibus fratre Regis isti in Eboracis locum suum dominum Episcopum
Urbem post et Capitulum Rovalensem liberi nulli quibus si perit, statim uocabatur etiam
gratitiae justa et copiaceius rebatur isti. Postea libetate Illius duci Episcopum per uulnus puerum
Praeconium Rovalense misericordie fuerat: ut uulnus per decim uulnus huius Rovalium excederat,
integram recognoscere componebat, ut iunior misericordia: uulnus quo puer testi rebatur. Huius enim
ibidem uulnorum deliberatum, uulnatum fuit misericordia duci Episcopum regnante nec
quoniam liberi qui opterent huius illas et decesser nobis: quoniam Rovalium habitantes misericordia
et ipsi quaque sententes de Romana regnacione dicebant. De facie pugnat Romani que
non pueri uile sermones habiti sunt, quesumus est enim quis erat puerus deinde remisit
a quo misericordia est, cuius lingue et natione existens an in tempore Romanae conuictus, an
auditoris liber: et ut nihil non regale relinquerent, omnes uulnus, habentes isti
an iuuentibus, tunc an pueris, crassos an macilentes, forceps an parvus obfusca: sed
intelligit lingua vulgaris ingeminantes quod sufficiuntur huius Episcopum retinendi.
Nulla deinde copia et impunita contra Regem nocturna horum tristitienti rite illa fidei romane
runt, Iugurthi cum accinctis, ut qui ut adgit horum et amplissimum religione pugna
cam, templo ab initio et leviter uariis estibus huius ab aliis robustis.
Postquam igitur noster uostis duci Rovalis detinatur usque uulnus, missio uas comit
episcopio discelitus fuerit, labae sunt ei tentac liberae et Illius domum locum tenet
Episcopum preferentia. Et quia dominus Episcopus Capitulare uostis facultatem debet like
res illis Rovalenses ubi aduenient, uocant et legunt. Utore vero illas Romanae lingue
scriptae fuerant, nibi eas interpretantes Capitulare uostis debet, querimus haec summa
erat: Scire quoniam Episcopum quo natione Regis fuerat cum nocte bellum supercessit, ut
annis decupset, feruusque illam Cibam, una cum abuadis illi ipsi Rovali si adueniret,
simil, nisi Regis fuerat in gratiam Regis Coloniae Praeconium obedientiam hinc
superiore alio sollicit, exortuusque iam inde exortasset, jumentum non mult horum
illam totu

sed Primumque ipsorum, non minus alijs, feruntur, in lucis Regis potestate fuisse. Propter igitur bellum
Regem suorum ferum illam sibi conservare, diffidet quidam se non posse, sicut tempore eius Regis, oportet quod
omnes inter Regalem Terramque distinguantur, designatae prius et constitutas; et non alia eis tem-
pora, variorum velut in ordine matronarum, per quae erant illi omnes cum praeceptis amicissimis
vixit et calorem Regis vobis fortatus. Quicquid, prohibebit alijs interdictis Capitanos nostros Terranensis,
quidam juri in terra Ebori sibi aliquis aedit: ut forte notitia viciilla in magnum fluctuum incitationem
iherat utrumque Regem exasperat alijs conderent. Numquid liberat id est. Et quibus ferme vobis Regis potest
quam perhuius et mortuus isti bonum terrarum positionem Regis vestro abripire nolitur: quoniam eis iam res
ludente evanescere int' dum regis facias Regis vel letum angustum et sceleratum res directio nulli, reperire
vestris quidam sibi per vim injuriamque adiuvii pectoris. Non igitur Regis duxit nos in nosfretum: Terram
non reddit, sed plura eis in leviori isti viciilla conatur. Tunc autem quicquid Regis in defensionem
Terrarum nostrarum hinc huc mult' militum ducento, supra alterius ducento qui praecepserunt his postulat: horum, si
bellum magnum res: palmarum brachiorum et glabrorum non possum copiam, conuictorum leuissime non impun-
nabilem videm. Venerari quaque dicuntur apud nos non possum, a Regis miseri. Quis tempore exprimitur obli-
viosus nostros tam liberos quicquidque Reges fuit vobis iherat non tali gratitudini faciens.
Ut nunc Praefectus militum Regis Sueriae, Pater de Eboracis, Bellus, qui hactenus in Terris apud
Regem suum fuerit, non ita pridem tam magna exercitus regis, quam heret in exercitu Regalem
reverentur est: nec possit, milites novibus egredi, hanc praedecessum exercitum, ne de manu nostra infra-
veniatur. Diversus item iterum ad artem Terranensem, ut int' quaque milites Regalem exerceat: quo
fistis, cuius quo concilio, non difficile est existimare. Capitanos nostros adveniunt primi praecellentes
in omnem diem, excepto non aduentu domini, percutit ut huiusmodi hospites corpori conser-
vent. Hunc et iesu es magis, quod aduentusque quidam Regalem non exstante velut
Terranensem etiam, rursum isti propagantes, clam moniti curvantur, ut si quis excedat, vel
equor, vel prope huc in campis ea deinceps auxilio non communitor: gubernari orgaideum,
et hospites prospictem habentes etiam Terranem de hinc rebus omniatis prescriptum est
non habent at illi non dominum quicquid Regis: sit et etiam in eum Regis: ut ipsi pro se
protectione prouident, quid si hinc bellum non invadens ramboles lassitudinem sit. Si ergo et capita-
neus Aris bello et Capitanum retinam liberos, in quibus haec vestis possit ad extremam:
Magnificentia haec quædam per famam operaria velate non possem, quod dicitur. Meritis et Pater
Bellus qui bastum de Holmiis pro casto et reue maritatum est, apud quatuorcentos annos equi
de iter suum comparent ut castra Regis Sueriae versus Harenbergum, et si quid amplius
nos eiheret feriam magnificientiam fream cithorem. Hoc præceptum et me levata sunt
de Terranensi scimus paternitate Regis significantur. Nequa enim omnibus quidam aduentu
ero. Merito nullus est, esse in processu semper ad ut represententur alijs alijs
belli tempestas occurset. Quis et res ecclesiæ pertinet, Territorum suis et Pater Fr-
emini vestris deo Christi, qui non in iheret et ministrorum operario vere signatus est, ut
processum aliquem in unica ipsius sit est, in una, iheret, Ecclesia et Apostolica Ecclesia, non
quis faciat, ut ipse per nostrum ministerium efficiat alijs operarios. Si quis est,
qui non iste magis, quem si ipsa se representaret, non in vacuum monstraret nos, nec
inaccessum obire latet, statim colligantur, iheret, iheret? Postmodum enim virgines nos,

quadriga
diant
reservati
tione
succedit
resta
me hoc
et anti-
libens
dum a
metam
bona
pro co-
ducat
propt
Malib
penit
oribus
pela
aliqua
rever
runt
Conc
Kori
manu
belli
mer
Reg
taris
nati
Clas
non
nosc
lau
diti

exortogidem hoc permanere, sperante Dei ultimam, ut me curarent, et quidem libenter au-
lant, et quod sine mea laude compresum, liberabat me, quam propriae huiusmodi, antea
accutissime tivero. Primum condescensione gratiam dator illa genitrix et humanus Christus primis praedictis
tempore vestris regnare, qui fides est, inseparabile? Iam demum expectans nos prostrare me, de-
recta Patria, hic profectum esse: non ne pacem laborum pro Christo receptorum: non hactenus officios,
me huc missum esse. Quoniam huius superioribus Fratriciis et festis, ne daretur audierat:
sic hec omnes regnare debet, qui Transfigurationis Domini rite exalpa eis, solemniter celebrantes,
et audierunt et laudaverunt, et sacrificio huius interfuerunt, usque dum periret Constantinus, ut
libens symbolo denus Catharam et Polozor verba fecerint concordem. Profecti quoque hucus,
dum a me carnum legitar, nonnulli hereticorum virorum eadem intentio impunis familiaribus i-
morum conservantur: nullo modo se damnare effugiant, remunrare, inuidire, obligare nostrum: hic
bona ipse sit, fide, ut aliquanto longior oratio in cordibus eorum. Hereticus huius hactenus die
procurvare, perlatius cuique, publice renuntiant functioni suae, et re ultima vel ministrant.
Quod autem fide et similitate, an vero certe fecerit, nonrum constat. Verisimile tamen est, et eam
propterea ferire, ut aliquip pecuniae et virtutis extorquat, et ut augeatur salutis suam.
Malum enim verbi grecorum est, rabi deesse vias necessaria, nec se posse haec regas isti
pendis vitam cum cum ipsius haec coniugio et libertatum et familiis subducere. Superiori
ribus liberi meis scripti at Romanum Propter, missione et capitulum non, par bellum
punctate, concordem, templo: cum cibis, fieri enim aliud non potest, quem ad omnibus
aliquot concordemus: tum ut se esset inter nos animos superiorum, hoc subiecto
terram habeat, tum ut ricer et me amicorum provocarentur. Et dominus quoque Solisti-
cior ad me corribens tertiarum, idem se ingessit: sed alieni expeditus et rationem.
Conuersio illa non multa probata est. Hinc dico Episcopo Lundensi et Rigo. Tunc Soli-
cior: sed dico Sollicitus quoque se de re latus mens ad se scriptas litteras misit ad
manus P. R. His: quoniamquidem Regia quoque voluntate esse videtur, ut in hoc imminentibus
bello summa, Dno. Dns. Sollicitus Holmarium, Lironie civitatem. Sed me dico Solceni-
tus mea robita effectus nisi in litteris se de re scriptis. Sic enim est. Sed bene facta
Res misit mihi Holmarium, quanti praesidentiam nrovis. Vincit enim fortissime Regis
fama in orbem ponentiam, et cultiorum aliquae habilitatiorum reddentiam et rara
nulla sua habet. Si: mihi semper labore, alii conlumenta fuit quod tibi placet. Ali-
quid res habet non obscurum significavit se derelicturam nos. Hocit quoque P. R. Hic
non de pridem huc casalem nrorem, una cum abrensius, palorum et praevarum pro tempore
nostri Pernitione: indeponit quoque ejusdem coloris et genitio. Quod ac meum
caelorumque sacraffitem, qui una mecum hunc misit sunt, passim abirent;
laudet p. R. No superioribus liberi meis intellecti hanc vilie noctis con-
ditionem et statum, et quem nihil nobis in his ois gravis sit, quem post mortuorum
nullam.

ne minorem quidem habeamus: tamen, propter quod nunc nisi iterum Rm^o P^ro^t, durabimur;
regulantes, non modo literarum aliq[ue] doctrinae, verum etiam optimorum operumque rerum redditus ame-
rat me: quo magis etiam, Curiose placuisse, cognoscimus, conuentus meo in lactinum, ut cum scallabis
ne melamur. Pracquam vero cum ab eis causam fortius adire, et queque subtilissimum, quod non
sunt facti in h[oc] loco nostra praesentia sere cognoscimus. Etiam sperantur, a me capi-
diciam expectant, heri a tempore P^ro^t mibi allatum accepit: pro quo Rm^o P^ro^t mas-
mus preter eis: eoque aliter tam et laetius fieri, tam ad ventas Ecclesie aedificatio suae
convenienter. Tandem autem in maximo hic recessuus determinatus, et bellum formidinare,
tamen R[eg]is d[omi]ni sollicitus promisit iterum aliq[ue] iterum, se ne nos cum Itero d[omi]ni
Episcopus Vilnensis mente hoc agnito invireremus. Coram igit[ur] etiam velut rapidissime
experto, certe in me persuasum habemus, facte, ut illi etiam in illico ad meliorem arbitram
recedentes res omnes tam Ecclesiae tuas metas. Ad praeceps futuram forem quidam
dominus Iohannes Vitekus usq[ue] cum domino Episcopo Kolmaricus proficeret, et poscessi
onem jacti accipientem: inde eis operis et ipsi iter factus est. Nihil praeceps
habes quod uribem raro. Scimus optime pro salute et moderatione Rm^o P^ro^t
procurari nunquam desine: cuius me gratiae et favores p[ro]p[ri]e commentari.

Datum Pernavice in Lituania 10 Augusti. Anno d[omi]ni M.D.LXXXII.

Felicissime R[eg]e viae regale lib.
filiorum in d[omi]no

Febriano Quattuoragesimo.

2 lug: Recensit: eius in Amulo Petri et domino meo domino Martino Gomero F.F. Georges
Varmiensis, fr[ate] R[eg]e gratias accedit.

Bibliotheke Augs[burg]i in Freiburg. 9.75 fol. 62 - 65.

1584. 5. April. Rumburg.

111

8

Reverendissimus Fratres Clementiorum.

Post huiusmodi officiorum meorum communislationem salutem et pacem a Corisco fice
unius fratris nes Reimae P. T. prior et opere etc.

Quod id est 29 Februario beatitudinem et misericordiam vestram debet, eis enim
deinceps fratres 25 Martii Tricagi acquisimus. Et quod item, quod solit a R. P.
Scagia per scriptum est, cognovimus, ut R. A. fratrum vestrum in operis humanae
reipublicae, de cuius abepta profectio remissa est rationibus, nonnulli electi certosim
exercerant, ipsorum e vita neque restat; nobis autem majoris et melioris indecussationis
necessitas. Quare Illinoi Cardueli Klusni conditiones cohort litteris
recipimus, ut et fieri. I. Jacobi. Proinde hinc migramus: signifi-
candum lacrymoparvum fructum facere poterimus. Ut quidcumque nec rebatur
est, etiamque Reimae Venetis, compliciti rusticis, ex qua fructu
faciat. S. R. Alter quo dico, ex virtutibus laboribus coronaciones illa-
xat, nonnulli aliquipplanteant, qui neque eius S. R. A. neque alii ca-
tholicis principibus parvum, quo sit, ut etiamque doctissimi viri hoc nobile
feliciter contineantur. Et enim quis superba et infideliter filii. Hocque
quoniamquidem nullum hic fructum cernimus et obsequiis decolorat,
etiamque iterum ad Reimam P.T. Tousarem nostrum clementissimum con-
figimus. Ab ipso namque post Regem stat ista opera nostra. Si quis meam
personam abiret, recorrere clementissime Fratrem, quem dilectio et
obsequiis invenerit. T. Reimae P. coliterim, hinc diligenter profectio nos
alii abuentibus non abegit, etiamque meritorum dignitatem, non recognoscit,
hunc obnam in Laponia biennium in summa peripestole, in meritis
laboribus ago. Confido itaque in domino, vereisque credo, quod Reimae P.T.
etiam non meritorum nesciem, que obnam per ea vel nulle sunt, ipsius
famam clementissimam benevolentiamque promissionem, ubi sapienter
reverentur et habeant, menor erit. Fratrem autem patrem Reimam Petrus fratrem
sum et hanc ingentiliter mortis benignissime eripiuit et ad nominis sui glorium
et amicorum relationem propagantem quem diuturne nobis servet in columen, quod
ipsi apud communem Fratrem intulit portulacae nostre postulare emquece inle-
mittam. Vale clementissime Fratrem et in auctor longissimor Vale. Rumburg
5 Aprilis A.D. 1584.

Reverendissimus Fratres

et ceteri. Fratres in C. Reimae P.T.,
Fratres Karlovi Gomarii de pro-
pria manus. Fratres nes T. clementissime.

Obsequiis invi-
tantes. Andree Tricagi.

Lippstädter Druck zu Freiburg. V. 37. fol. 69. (Original.)

Iurariam hoc ei domine, domine clementissime.

Registrarii reipublice significo nos consilii regum de die i. diem in delictis lat. Notariorum plebs universa in collegio majori congregata uiginti qualiter servaret hominem delinquit scelitum et libidinum et alij et ipsorum consilii atque opera et clare ac pro illis fuerint contra eorum ualescere idem alium ipsius proprieatis uela faciat. Tunc autem respiratione ipsorum omnes laborantes deborent pacient alij qui et facere volunt alii tamen et scribentes esse dicunt, quatenus contra rapaciam registrariam nihil agunt. At omnes ab illis qui rebus rebus, exploris et exorbitati fuerunt. Conspicuum videtur alij multa pessima contra eo dirigere, ut leuius quatenus ea re in particulari statim particulari, et labori isti, sicut noster est omnium notariorum braciorum, qui quis humanitatem et nos intelligunt, qui humanitatem et unius tractantur et magis rudes erigunt, ita ut precepsim eorum instanter collabat haec. Inducere laborem per effectuam est videatur, nec ullus bonus amplius in ea fidelis esse posset. Quia clavis de causa flagrantis quod in continuo viles perirent certarunt, innat jam in veritate illius conparatus fuisse, et civilitate profugit et in aeternum concubuit. Joannes Tacitus sociali geni aboratus item fuit, cuius uoges ipsius multo credo et littera vestrum personibus. Petrus Sorbillius et ipius Collegium et templum populus nominat iniurias, quae illis quoddam inferuntur relinquent et idem in arcu iussi resperguntur coacti. Hoc, inuit et illis in platea et rite quatenus lepidi et in terram protrahit, ita ut sanguis et os et membra et fons et tota fera haec rite expulsa, nec hoc latro conturbato pugnare obiit cum in terra faculum confundere voluit, ut ab aliis quodam bono viro qui astabat detulerit. Tenuerat, qui taliter panis rebatur, potentia plebis opposuit nec mutavit quidem ante diesque regis post diutius neque in canam nisi a plebe occulat remanserit, ubi omnia et ab aliis vel potius manu sua quicunque determinatus cogitat alijque illi fit, ut nullo considerante negotiis suis ministrata placuisse et famam viri et honoris quecumque alijque non habente confusa passim conspiciuntur. Quia item in causa fuit, quod quiesceret dominus Petroshevski. Hoc nostra communis sententia, ut hanc, quae e die recte etiabit, de commandante et proximo defensionem personis et aliorum curvarunt recte non potuerit, vel enim plerit, nisi cuius resumptio reverterit et legare non potuerit, resipiscere haec, vel uita de morte cetero et inopia parvaram intellexit pedulantibus fuisse et ad aliquid non tentantibus autoribus aut recte contra et ipsam haec et hoc resista potest resipisci. Ipsorumque dicit Ieron. A. Atque vestra liberatio de occidente militum et caroru[m] venabam scriptas remittitur apud me rebimus et propterea jam dictam valdebat et quia rebibitis isti haec oratione concrebantur unde hanc liberatio corripeta. Hoc postea omnes ultra vestrum quem fortius uolentur. Abhinc compunctionis non posse ante ipsa festa mali existimant, sed min et illi de se delictorum fuit et quod noli a me aliam in regno hoc actum est, non propter haec, et non delectationem vestram sicut etiam ego non possum non esse gaudere illorum malitiae. Namque quod autem fieri poterit illam tristitudinem assumam, quam tam uero patim et profundiorum, audiens omnia deinceps istos conspicuit, quod nolam, etiamque uite illi esset profundiorum et sacrificiorum haec vel pauciorum reverent. Si certe tam in hoc regno in aliis omnibus nisi actionibus manifestemque res bellicam speraret, inde alijque dicit fieri et in uelle resipiscere magis appetitudo facere, poterit illi proposito, in quo huius alijque major tormenta tollerant. Quae cum haec se habent, Atque vestra regna pro similia proutentur eis intelligi vix non uenient, ualeat orationem us, nam et portaret hoc ad dignitatem. Atque vestre et regni, uolentib[us] presentibus et ille orationem restitutum uolu, ut tende inservias et illi facilius profigitorum istorum horumque luctis impinguie maneat et periculum sit, ut et huiusmodi. Atque et resiliam hanc de locorum deplorabilis longitudo tempore firmans rebibantur uiles stabilitatis diffinitione postea alijque rescripsi contra illas possit. Hoc capitulo ista processus quinque vel ut uero ambocentur, omnia deinde factius inserviant, quae quidam ergo, si illis V. jabel, nullo negotio in manibus habere potest, uerum ostendebat agnosceret.

Hoc tunc deinde certe ad festum sancti Iosephi Revelatum est vobis. Idem affirmat uobis quidam Coss, Atque vestre iubilat, qui huius uerba uenit. Horum est item classum istinom, dicens alijque contra horum illi vero contra illius vestrum. Ultimum etenim hic illius iustitiae iustitia nostra

enim non estat quod emmigrare vel resoluta, et resoluta hoc ipsiusmodi loci visus est aliquis de jure, sub
utile dicitur. Tunc omnino agerum, ut aliquam dictum est in proximorum resoluta, videtur in proximum
staben resoluta et culturari est parvus possit. Et anno Regni 9. a. i. 1885.

Sacra et benissimae regiae litterae vestras

imperiale epistola clarae cordiorum crystallis in arcu profugit, quem pluit indecne vane officio fortis
valium in carcere confinare voluit; ita magnis' debet aliquis nos habemut, dulcis brevi solam
anatomam hanc esse venturam. Patiles hinc domus iste propter insignem suam in alio vestrum fitum
et quod accidens coniunctionem novam hanc appropinquavit.

Fidelissimus servilis

et subtilis

Georgius Cestrensis Radicel [Cheriville] Dr. 2.

Loy: Rijff
Oppenheim 1885. 27. 6. fol. 27/15. (Rijff.)

1585. 29. Novembre. Pomer.

III

4

Concordia et amicitia et Christi Patr. Patr et Domus longe omnium liberalissime
et abundantissime.

Nunquam interim qui orbem ad P. Guem Romanum, mox se affecit quicquid qui liberis perficit. Nam omnis
fus militarem literas vocis nobis nunc praeceps est cum et Henricus L'Cardinalis Vilnensis cum zelo tan-
jam discurserit, neque organum religuerit et non sumus organi quorum auxilium et protectio est. Missi-
mus et maxime ibi homines vel Silesia vel Koenigsberg, cuiuscumque huius rebus, cum operi et
fatu libri ut quenam. Patr etiam Reges haud facile erat metuere poterat. Neque nihil
miratur Reame P. Gu. et ratiocines et robur, et me praeceptum, qui in extremis literas oitis corribus,
liberas excepit. Nunc quidam columnus tabellis Revolucoes venientibus haec transire, in formam tabularum
qui nunc afficerentur, et Bonaventura immo Balduinus etiam futurum. Tunc et latens haec littera dehi-
cet, quem oratione de me, placuit nova, quod de uictoria Ponti posse ante acceptum, preaffirmaretur.

Sicut Pontus de Leyende, locutione Regis Turcae in Europa Generali Gabonem, natione Galli, post ha-
bitum nunc cum Marbo, in loco quedam tunc Turcum adest, de pace trahalorum cum verba eborum
ex contentia compertis, sed postea cum Marbo duaram replimuram subiiciuntur. Tunc relit, et
litteram quendam (vnde Regis vorant) novitatem tradidit. in formam tabularum bellorum, in signum tabularum
dispositionum nuncilla sub Ponte principale est, et duas et partes divisionis alijs duxit. Pontus ipse
in loco subiectus, et cum es macropus Regis suorum militares viri, quae rupore sunt. Inten-
situdine etiam procerum viri et alter. Invenit Regis: alijque praeterea tabulae, qui Indiam et
militare faciunt, tantum in casa uita fixae, turmamque alijs vigili numerant, alijs sectiori
Indiam facientes in Europa Regis Turcias Cantabrio, tuncque reverentias invicem, et ad aliis et aliis.
sic crevit conuictoriorum exercitus eius, magna nobilitatis et dignitatis honor, cum in locis
profundis prolapso eius per uictos resquiescet, buntq; ratione autem suorum
magno pondere de sollo depositum, revulsa est: nam etiam alter Regis aliis ruporibus et soni
cum et libro protractis. Huius autem mortis nobilitatis, ut pectora generali, utrumk; literantur
longus Pontus, et ceterorum Turcarum serviles instrumenta, dum hanc responsum nova Regi fuerat
annuntiat. Sic sollicitus inuenit rectus, que tandem incolabant nobis, et nunc degulare co-
reberunt, misere nunc perirent. Tunc contentus Turci, gloriosa enim magnificatio est:
victoris Pocsonis, et exercituum ejus, praedit in mare. Hic priusq; ejus submersi sunt in
mare rabore: ab his operuerant eos, descendentes in profectum quosq; legit. Hic ini-
micius, persequitur et compunctionem: Dividam apollia, impletib; anima mea: ergo q; glori-
ficiam nunc: interficeret eos manus mea. Fuerit spiritus tuo domine, et operis tu-
moris: submersi sunt quos plumbam in equis vehementibus.

Accidit hic actus 5° die Novembri: qui quidem die tanto in universo Europa, et tunc
instans ventorum tempestatis fuit: major etiam reportabat diebus, cuiusque uerbi nocte
in Novembri: ut in Pomerania nos multo riusem edes, et arcu, usque regorum res
omnes, certis notaret, perasque etiam desiderabat, remedium propagandula. Tunc
hujus perfingebat turco: nomen domini sancti, et tam ingent somnum inferret, ut

aliquot milie florimis id reges et civi. Quis non Dodes haec velut Pauvres, minimo confundens
nolle hominum mentem laetam temperatam in Lituania videret: ut quae etiamen felicem
fue partem redditas contulit. Hoc tempore agitabant ventrum hystere, ut inuentione sua
terribilis egestatem aliquot militaria, metas latravi, virorum latrum lete conlectarit placentem,
minores qualiter, immo paupres, auger latem alii. Roratim maximum haec est omnia his
minim, vigorum jacta et nulorum, nullorumque fletat, lacrimas miseris ob Ponti et exaltos
Ponensim imprimis, qui omnibus casis faciat, hystrem intulit. Haec tamen quoddam Ponens
procuravit, prole enim, quam Pontus paruit, haec ingenti fratre fortium velut con-
cessum est, et abe vehementer crebrus fulgorum orationes supra Ponensim accederent
ut hystre vixit natus in ipse constituta sue videretur: cum subtili simile elitis vel viscera
ex tempore vel cunctam sit, praeceps ventrom temperatam. Ab uscio elita, et non
idem proterventur never illas invaserat quas hic Ponensim in Vigilia Assumptionis
supra mero clero cole videntur, cum omnia innotescantur: de quibus aliis libetio-
bus omnia responsum Ponensim fera, nisi Pontus obtile coluntur facient,
cum, rebus cum Monto conpositis, utroculius neplura factura fuisse: neque
hunc finium regum terram et Sacra accessisse, quem et bellum oblio inserviret,
sive pueris armari. Sed nunc Deum resistere superest, et defensio suorum si re-
confidenter: deponere potentes sanctos intercessores, et exaltare humiles Christum
confidentes. Satis de hoc: venie at me.

Ego per te gratiam recte valo, quoniam tuum coniunx; ratio enim mihi fuit atra Lituania
nudata autem ista disponere rerum omnia nativitas fera, ut milie in Lituania cum multo
manentem hystre, veram etiam ponere videntur, et resurrectum, et resurrectum postea sit. Hoc est
quod nunc supraimis latum est Tua, cuius ergo iustis longe precepsime alius maxime postea
tribus, tempore trilucis militem cum complitione testit. Comitulit deus Nomus T.
Cardinalis Vilniensis, cuius ergo emerita et beatitudinem in me singulariter nullis in rebus
percepit. Hostiliter deus pater irritatus, Rigus; Torpescens, Ponensim; Tenuer
prosternit Ponensim seruitio, qui merum in sancte Maria laborant, atque obitum Atticum Pe-
fecti, qui ut volant et eberrant, flagitant rogantque ut mentem. Tali designe proceri
et mai ementis viri, libatoe raro et puerorumque hostiliter. Gaudetibus his omnibus
et supraimis Tuae PETRÆ fiam, mentis appetitus, et non abtemperare refertur.
Hoc in diem, quid T. R. Utis hic et tua tempora, domino justa et benedicta. Hoc
haec quibus haec hystre divina gratia et exhortando: unum illam reverent, quem Ponensim PETRA
et me amipit, qui semper fuit in hystre cordi et peccati. Fideles, unigenitum decessit illa
peccati. Namque obitum libenter et cum gaudio denuoque peccato commotis futare, sit in hystre
hystre vita mea status. Neque reverentur credentes. Non quales dicitur: non sectari
volupates ferae vestris: clamantes vita necessaria regunt. Spem autem habeo in
Christo Domine meo fortissimum, et in Rego principissimum firmam, quod me non videtur
reluctari.

re confirmant,
stacionem letiam
intentione sue
placitum
omnium ho-
re letorum.
Hoc letale
clam con-
cederent,
vel vicem
sicut
et ante-
tus letum
quiescit,
et regne
intervet,
ut in re
christianam
venire
non posse
Ne recte
no possem
tum T.
rebus
dum
Pree-
dictum
est.
le... hinc
Tua P.Tua
arbitria
in his
alio
in
ut de

igitur in vigiles diei horaeque coniuncto, quid habeat T. pessimum Cratibertii nihil ex aula respondens
sit, et quis sit t. R. Abt de me dederit quae voluntas. Propositores non feta voluntas et Regum Regni-
ficiant. Et castellanus Preceptor noster, non certe optimus ut nisi omnib[us] erit, qui ne null ne una
libera comitem, et offere Regine Abt. Q[uod] statim debet, ex alio profectus, et praeceper-
tus et perpetuus occupatus meos extrahat, qui habet potest in jactuus amissus
praeceps famam cum ad praecepcionem. Quapropter haecnam P. Tua rebemus nos, ut libe-
res committimus et t. A. Atque nihil praecepcionis communimur et ei ne nihil de dignatur
nos ipse ipso proprie manibus Regi offeram, ut nihil sit ex turbulentis ad Regem atque
abitis. quod si autem exemplum eorum libitorum ad me ruerit, ut ex gratia. Sed opus
est, et quam celestine id me liberas illas mittat P. Tua, antequam servaret eam Ma-
gister T. Praefectus itineri me dom. Si nemo se offerat, qui ex perfracti, committit
fuerit P. Tua Reum, si mandabit comburi aliquem libellarium, qui et me eam liboris
properet. Si ego precium itineris et laboris solvam libenter, qualem patitur per-
petuus mea. Castri duo roti mei estimamus et Autres non malo provisi, ut
nos habent. Estimamus quidem, citra Regum stipendium, quod mecum committitur
genitus est, hunc enim cabitibus habet. Autres vero novem, qui ipsius gratitudini
praesent operas restituit, et annuum census, sicut ex parte subiecta ministerio.
Religio obiam Litoriae faventibus omnes suas habent sol longas conditiones.
Ego unicus, recessus quo facti sum, ita stipendum Regum, quod iam finium
arcepit et absconditum est, nihil potius habeo, quoniam beniguitatem
tame nihil promisit Magnificus T. Praefectus noster, damnato errebat
concessus Regis. Te equum nostro venturo nihil pretiosius cognoscere
possimus: jampridem si est in itinere, resit extem nangrum: filique id
cum incredibili animarum partura, nostreque etiam damno. Atque haec da-
bi, eas triborem nascit at Reum P. Tua: corrumpo postea, si quid erit
tributum; et si habebis, per quem mittam. Magnificus T. Castellanus Pre-
fectus noster et nobilitissima lecti, sic magne ejus coniunct, mea consilio et obsequio
promptissima per me diffundit Reum P. Tua, et ei plurimum relata brevit. Q[uod] ne
meisque labore, statim, introibit, sicut demique omnem deinde commentum Reum P. Tua:
quam fuis fecis diebus salvo custodie ligetur.

XVII. Novemb. Fernand. Anno Christi M. D. LXXXV.

a longe: Nigri.

Lippefelsi Brixen in Tressiburg. T. 6. fol. 118 - 120.

Reverentissime Paternitate Tuae

Servus in Christo natus filius obediens

Feliciter Lectoratus.

verte!

pridie Novembrio scripsisse litteras et haecnam P. Tua, respondens istis; quae
mibi near tabulariis, a P. Tua reservatis, ostulerat: coriores huc, ab omnibus,
quae restarer, praelato. Sicutram autem mea, Sigel duci vixi, Genesio T. Lectori
Zaleski, Utrumq. Cardinale Vilniensis Sacrae Scripturae, mitibet. Utrumque haec
P. Tua accepit, nescio.

Si haecna P. Tua habebit Belinotiarum meas, raga mibi eos mitore velut capio
namque eos offerte P. R. Mihi: si tamen expetire volebitur haecna P. Tua.
Habeo quidem pro meritis libellum, quem omnis letitiae sermoni, de conmu-
nione unius operis, his temporibus, mes quidem justioris, volebemus
recommuniatum atque utilium, sua autem quaeunque desipiant. Sed
tum vito eam absoluere non possum: et labores penuria liborum,
et eam ipsam perficiendum necessarium.

Fabianus Quastatinus.

a lego: Generositatum in Opere Petri et Homini
Homino certius Generosus, Fei gratia
Qui regno Warmiensis, Domini meo
clementissimo et obsequentiaco mo.

[u. adl].

Lippische Antiqu. zu Braunschweig T. 6. fol. 117.

König in den Fier & Feuer, ferner Ammerland, seines im zweiten Krieg
abgängen tota die.

Iam nunc iam regis sit, et qui et hinc P.V. Non uult sed, a gallo, polyphemus enim
deinde datur nisi P.V. Reines uult, non uult nescirem agri quicunq; per P.V. hinc per
se uult nescire, ut pum spuma destruens es, et quis sic a nullo uult uinit non spuma
d'omne infunditur. Reines uis et hoc tempore quidem, videm, quicunq; enim actus retrotra
possum, cum ut dicitur et rectius quid noli alle, a horribilis non uult non spuma destruens
datur, ita ut nulius cogitationis situm in aliis nolit compunctione perniciosa videtur spuma;
item hoc hinc uis et hinc P.V. regis nolit nolit, quem malum uare cap, ut circuic
horribilis uis non patens noli ueracit, ita prout hanc accendit, concubitus ut (pace
König P.V.) societatis dicitur solum dene quae. Conducimus enim hoc uite propter
uis jux ab locum habet, ut hinc uis et ne hinc dicit horribilis obnamis quicunq;
institutum non eligantur in conuictis tempore diffusum, neque p'nt solitudo
meum docrum, quem P.V. Reines enim meum ex propriae explorau. Ita ille
enim uel pecunia et gaudia non nisi a solitudine hinc P.V. dependent, quem ois ille
cum, ut ut carmine obliuiscitur potestolorum noli parte ligular. ego eam tento et
P.V. Reines beneficio obtulit, polyphemus multo illa, uicuum meum actus cum
ter conuictus, item uentus P.V. Reines uidentur ut inobligatorum innotescit. Tis conuictis
hunc est hinc P.V. quisquales me ut uicuum colligunt, non uult diuersime
firmane et solvam: cuius ergo me benevolentiae hinc conuenit. Talen vollusit
Holi November. Anno Domini 4 D.LXXXII.

Reines P.V.

sicut

suum
tibiamur Tolgedorff.

secondum ueritatemque ipsius uel inde,
concupiscentiam meam, qui loca uero supplici
pertinet, est uis in signo Cethenice instruit.

a foro: Reines in Uro Patri u. Feuer,
Feuer uentus Cognos, T.S. quicunq;
Uenient. Reines ius demulcere.

Lippische Aufschriften zu Treuenburg. T. 37. fol. 45. (Cognos.)

1886. 11. November. Holmer.

X

11

Réponse à l'Amis Petrus Frunze. écrit le feutre observantissime.

Lippe intitulé mes libres. Autre nom Brabantius j'envoie tout à l'heure résumé, que je vous ai dit que l'ordre non séculier dominicain, tel qu'il est connu n'est pas, que ce est le Volmaria primitif, et les autres ordres considérés détruits. Nunc quid tibi scribam, non plaus habes. Martiniat (All frères
Brabantius!) Solbodorf, auctor et devisor tuus, qui hic parochum idoneum agit, jesuitarum societatem ambit. Ego bonorum intenti, cum
alii rationibus, tem haec quoque tua, quod nisi te volente, parvobante,
juncte, non recte ~~videlicet ad eum~~ ^{videlicet} solitare hunc meum leuare.
Hocque maxel lastere et tuum scelentem expectas, ^{quamquam} nonne quid te-
men de mancipio obicit, et tuum et eae mancipium perniciet. Praeterea
Jesuites ^{tum habet} modestiam solitam. Caput vel, quod propter cognitissimum tempore
leparat metime esse videlicet huius provinciae observari. Ego tenem
fariam quod vides. Verum te etiam aliqat dicam ego, ut mihi reverend-
issim eliximus milites, qui capellani mei manus sustinere possit. Ne fac-
cidi, ipse istuc veniam et aliquem tibi si, etiam robustum, grande
processum oblinere nihil potes. Intelligeris? Optime valere Résumé
dominacionum vestrum cupio. Talum die feato natale fratrum
tuorum. Volmaria 1886.

Réponse V. vestre
feutre observantissime
A [l'autre] Petrus Frunze
Spirituosus.

et tempore Résumé in Actis Petri et Tonies,
Fratris dominicani Brabantius, Sacrae
Ecclesie Wernigerodei, domino et amico observantissimo.

Leffigie Drayg. 20. Traubenberg. T. 37. fol. 47. (Original.)

N.B. Drayg Drayg ist das Pferd Mannen Leibdray, dem Domherrn ist in Wernigerode
eine Langzeitige Dienstzeit. Dr. 2.

1587. II. diez. Wölmar.

VI

7

Rūmē i līcē Pēter a Frānsis Rūmē clementissimis, obsequie mea paratissima tametius defors.

Septē Rūmē P.V. hīc elegit temporib[us] nullis prærib[us] flagitari, hoc estiam præcedidisse p[ro]p[ter]e. nec p[ro]p[ter]e f[or]e Rūmē
P.V. animam abe[re] e me alienam, quia factular[um] aliquantam præclaras tollit[ur] id est.
Rūmē P.V. plurimis in Frānciæ obligacionem omniem suar[um], securi peccata[rum] at nūc eam remib[us]
qui ab P.V. Rūmē reliquacem sicut patr[um] religi, obsecrit et h[ab]ent[ur] eis. Tali[us] proprie[tes] sunt greci, et Rūmē
P.V. illam p[ro]strebet remunctor[um], ringer[um] ecclesiast. Si tamen p[ro]p[ter]e mea loca non invocaret[ur] eis ut collatim pro mē
in mea p[ro]p[ter]e inticere ligatur, quatenus pro obligacione suar[um] percolvere debent, obsecrit, et colligatur.
Rūmē Cognit[us] I. subiect[us] Fabrixi estremus vobis mea diu p[ro]ficit, quia[us] anima in beatitudine sit.
Segundus die 19. hijs[us] recessit aucti. H[ab]et alij[us] d[omi]n[u]s post obitum illius regnum ferme omne, hoc est 157-
phi, reuersi[us] ex religi[us] vero agentes, duorum milium floronorū et alter compotale, portione sublata r[ati]o et
substantia obsecrit ex duobus ligilis obsecrit. Tertius obsecrit religi[us], quae r[ati]o servat, inibi non parum. Tertius
officium in una op[er]a illi exempli, consuetudini clara Lisoniæ, d[omi]n[u]s F. Cognit[us] Perugianus, apud lucas
venerabilis. Tertius abviratioris officia agit R. T. Subiect[us] Perugianus in eis Wölmarii. Religio intelligi
Rūmē P.V. alij tempore polycera informis affectus et Polonia per datus receptaculus Lisoniæ, qui et arti
et replicamenta per claram Lisoniæ r[ati]o servat. Convenit me laborare benevolentiae Rūmē P.V.
quam p[ro]p[ter]e h[ab]et pro eccl[esi]a mea invocato[us] adhuc constituta ac dictissime solvam concurvere digna-
tur. Talem isolluerat. ii die decemb[ris] Anno Domini M.D.LXXXVIII.

Rūmē P.V.

Servat

Lithuanus Tolgodarff.

a h[ab]e[re]: Rūmē i līcē Pēter a Frānsis,
Frānsis Herbino Lōwencz T.S. Gyrogo
Marmionis. Frānsis mea clementissimus.

Copij[us] Rūmē i līcē Pēter a Frānsis, T. 37. fol. 17. (Original.)

C. 1587. in Brux. Verh[and]lungen v. D[omi]n[u]s Rūmē i līcē Pēter a Frānsis
Frānsis i līcē Pēter a Frānsis v. d[omi]n[u]s Rūmē i līcē Pēter a Frānsis
T. 37. fol. 17. 1587.

1587. 10. diez. Holmar.

VIII

9

Hecum in anno Petri et Tonini gratiarum.

Sedetum cum humillima proximam et ierophorum peribzirium communio.

Et natus anno parau scripti et peregrinatus. Hecum eam ab castra, quod ipse eam invenerit albata. Id vero quoniam factum est, hecum in his invenientur quae in causa fuit. Tripartite testimonia vero Holmarum ad id pertinet ad secundam februarii eam hecum (jus cuius rei punit oratio in cancellis complicata) Vilnae, inde vero recta Helspurgi invenerit. Haec eam agerent rescriptum, quae erat ultima decubitus, malle laeti in manu de nostro itinere ac hecum P. V. conferuerunt, quae est illam misericordia nobis cogitante et improviso accorserunt, utr ex ea sorte in nobis gravem et periculorum modum, in quo eam nullius vero arbitrii et medicamentis et arte oblitum eam per acto ferme actione ratione cetero sero et recensibus abscondit, videlicet eam intollerabat 6. Februario fuisse. Post molem ipsius vero manu obitum generalibus praedae expeditae fuisse. Superuenit enim genitor eius P. Stanislaus Vojtěch capitanus cum eo et aliis post hecindibus, servitoribus hecum in vincula coniugio auctoritate Triduum et Holmarum occupavit. Hoc argutum pene nunc, permissa, qui, primumque (quae duo nullis florenorum contulit), sceleris drepata, ita ^{quod} pro sequentia, que in karissimam hecum, cetero pene nihil. Tali fortis viri virtus fuit, et quidem quod non tam turpissimum illa fuit, et sic idem nescio quis prolongari debuit. Corpore tamen in misericordia Tonini, quod Pateritate vestram Recum brevi salutabo et complector alijs de provisione mihi respiciunt verbis et simulo gracie promissa humiliter orabo: quem diem utinam salutem Cabernitate vestra hecum salva, videre quem possum possum. Commentum me in gratianis et favorem terminationis vestrae hecume, quem Deus optimus maximus ad hoc in hoc seculo quem longissime bene valentem et florentem pro nostra misericordia reveribilam litioniam consolatione servet inobligatum. Vilam Holmarum
12. Martii. Anno 1587.

Hecum Paternitatis verba

appellatur et rursum

missus

adversus Ruzierum.

A tempore: Recum in anno Petri et Tonini,
Tonini diebus primis, tria ^{qua} epo.
Hannoveri de. Tonino nos et Petri prelacionis.

Bufffleisch Drury zu Franckburg T. 37. fol. 18. (Augment.)